

Umeå universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Tomas Egeltoft
08-563 088 28
tomas.egeltoft@hsv.se
BESLUT

2010-12-17
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem

Högskoleverket beslutar att inte ge Umeå universitet tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.

Ansökan och ärendets hantering

Umeå universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: professor emeritus Ingvar Lundberg, Göteborgs universitet (ordförande); docent Mari-Ann Berg, Högskolan i Jönköping (ordförande); universitetsadjunkt Birgit Andersson, Umeå universitet; universitetslektor Pia Bohlin, Konstfack; lärarstuderande Linda Bondeson, Södertörns högskola; docent Göran Bostedt, Mittuniversitetet; lärarstuderande Patrick Böttiger, Örebro universitet; universitetslektor Annette Ewald, Högskolan Kristianstad; professor Kari Fasting, Norges Idrottshögskola; professor Karsten Froberg, Syddanska universitet; lektor Tom Gullberg, Åbo Akademi; professor Sven-Erik Hansén, Åbo Akademi; universitetslektor Maud Ihrskog, Högskolan i Borås; professor Geir Johansen, Musikhögskolan i Norge; docent Marlène Johansson, Åbo Akademi; filosofie doktor Carla Jonsson, Stockholms universitet; professor emeritus Pertti Kansanen, Helsingfors universitet; professor emerita Inger Anne Kvalbein, Högskolan i Oslo; universitetslektor Pernilla Nilsson, Högskolan i Halmstad; professor Sigmund Ongstad, Högskolan i Oslo; forskningsledare Mia Porko-Hudd, Åbo Akademi; universitetslektor Grethe Ravlo, Nationellt centrum för matematik, Trondheim; universitetslektor Eva Riesbeck, Malmö högskola; professor emeritus Helge Strömdahl; universitetslektor Björn Sundmark, Malmö högskola och lärarstuderande Pernilla Åhs, Högskolan Väst.

Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer den 26 oktober 2010 med representanter för högskolan. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen, se bilaga 1.

Bedömargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt dels en samlad bedömning. Medlemmarna i bedömargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Umeå universitet inte har förutsättningar att ge grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem med tillfredsställande kvalitet. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att inte ge Umeå universitet tillstånd att utfärda grundläraexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Tomas Egeltoft i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Eric Lindesjö och Cecilia Nordqvist deltagit.

Lars Haikola

Tomas Egeltoft

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Medlemmarna i bedömargruppen

Bedömargruppens yttrande

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Bedömargruppens uppfattning är att antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i bra proportion till utbildningens beräknade omfattning. Lärarna bedöms ha en acceptabel vetenskaplig och ämnesdidaktisk kompetens. Balansen mellan ämneskompetens och ämnesdidaktisk kompetens i undervisningen är dock svårbedömd utifrån de presenterade lärreresurserna. Vi finner också en relativt stor osäkerhet knuten till den så kallade beställningsordningen, något som försvårat vår bedömning. Med bidrag från alla fakulteter bedöms lärarna ha den kompetens som krävs för att erbjuda den utbildningsvetenskapliga kärnan. Vi finner att lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om och i praktiska och estetiska lärprocesser, men det är oklart hur dessa ska fördelas. Vi konstaterar att enligt ansökan kommer undervisning, med ett undantag, endast att bedrivas av adjunkter inom det estetiska området. Vi menar att lärarna ges reella möjligheter till kompetensutveckling.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärreresurs är tillfredsställande.

Utbildningsmiljö

Vi finner att utbildningen ges i en forskande utvecklande miljö. Universitetet bedriver omfattande forskning med relevans för utbildningen, både nationellt och internationellt. Vi bedömer att utbildningen kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt, kreativt och reflekterande förhållningssätt.

Miljön inbegriper en organisation som säkrar att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne.

Vi finner att ett nationellt och internationellt samarbete bedrivs i syfte att berika utbildningsmiljön. Internationaliseringen bedöms vara välutvecklad.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen innehåller mål och förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen. Vi finner att kursplanerna är mycket ofullständiga, det saknas till exempel tillräckligt tydliga mål och andra delar.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument inte är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur och examination

På grund av bristfälligt underlag har vi haft alltför begränsade möjligheter att bedöma om undervisningsformer, vald kurslitteratur och examinationsformer säkrar forskningsanknytning och progression.

Vi finner att perioderna för den verksamhetsförlagda utbildningen är organiserade på samma sätt oavsett inriktning inom grundlärautbildningen. Det innebär komplikationer för den inriktning mot fritidshem som endast har 7,5 högskolepoäng verksamhetsförlagd utbildning under två och ett halvt år. Vi ifrågasätter att en så stor del av den verksamhetsförlagda utbildningen placeras så sent i utbildningen. Avseende examinationen av den verksamhetsförlagda utbildningen bedömer vi, att universitetet har goda och kvalitativt bra rutiner och metoder för denna.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination inte är tillfredsställande.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Vi saknar tydliga dokumenterade krav för betygskriterier, instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination. Vi bedömer att lärosätet inte har visat att det finns organiserade och systematiska säkringssystem för utbildningen som kommer att ge studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen inte är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att Umeå universitet inte har förutsättningar att ge grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem med tillfredsställande kvalitet. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan.

Bilaga I: kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprovning för de nya lärarexamina

Utbildningens förutsättningar

Lärraresurs

- Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning,
- lärarna har vetenskaplig och ämnesdidaktisk kompetens för undervisning och handledning inom utbildningen,
- lärarresursen består både av vetenskapligt meriterade lärare samt lärare som besitter beprövad professionserfarenhet i en välavvägd proportion,
- lärarna har kompetens att erbjuda den utbildningsvetenskapliga kärnan med de krav på innehåll som anges i examensordningen för respektive lärarexamen (skolväsendets historia och organisation, värdegrund, läroplansteori och didaktik, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utveckling, lärande och specialpedagogik, sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, uppföljning och analys av lärande, bedömning och betygsättning, utvärdering och utvecklingsarbete)
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om och i praktiska och estetiska lärprocesser (förskolläraryrket- samt grundlärarexamen),
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om vuxnas lärande (ämnes- och yrkeslärarexamen),
- lärarna ges reella möjligheter till kompetensutveckling och egen forskning.

Utbildningsmiljö

- Utbildningen ges i en forskande miljö,
- utbildningen kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt och kreativt/reflekterande förhållningssätt,
- miljön inbegriper en fungerande organisation som säkrar att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne/ämnesområde,
- nationellt och internationellt samarbete bedrivs i syfte att berika utbildningsmiljön.

Infrastruktur

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Studenterna har god tillgång till litteratur/annat lärandematerial, informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

- Utbildningsplanen för respektive examen innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen och anger en tydlig struktur för respektive program, inriktning samt ämne/ämnesområde,
- kursplanerna innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Undervisning, kurslitteratur och examination

- Undervisningsformerna, vald kurslitteratur/annat lärandematerial och examinationsformerna säkrar forskningsanknytning och progression,
- examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs i samarbete med utbildade handledare vid de medverkande skolorna.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

- Krav finns klart dokumenterade, exempelvis i form av betygskriterier, och framgår av instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination,
- lärosätet kan visa att utbildningen kommer att ge studenterna goda förutsättningar att nå målen.

Säkring av utbildningens kvalitet

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Det finns ett kvalitetssäkringssystem som garanterar utbildningens framtida kvalitet.

